

DOMSTOLENS BESLUT (sjätte avdelningen)

den 2 december 2010*

I mål C-334/09,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 234 EG, framställd av Verwaltungsgericht Meiningen (Tyskland) genom beslut av den 12 augusti 2009, som inkom till domstolen den 24 augusti 2009, i målet

Frank Scheffler

mot

Landkreis Wartburgkreis,

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden A. Arabadjiev samt domarna A. Rosas (referent) och P. Lindh,

* Rättegångsspråk: tyska.

generaladvokat: Y. Bot,
justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

som avser att avgöra målet genom motiverat beslut i enlighet med artikel 104.3 första stycket i domstolens rättegångsregler,

och efter att ha hört generaladvokaten,

följande

Beslut

- ¹ Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort (EGT L 237, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 4, s. 22), i dess lydelse enligt rådets direktiv 2006/103/EG av den 20 november 2006 (EUT L 363, s. 344) (nedan kallat direktiv 91/439).
- ² Begäran har framställts i ett mål mellan Frank Scheffler, som är tysk medborgare och innehavare av ett i Polen utfärdat körkort med förarbehörighet B, och Landkreis Wartburgkreis (nedan kallad Landkreis) rörande den sistnämndas beslut att neka Frank Scheffler rätt att använda sitt körkort på Förbundsrepubliken Tysklands territorium.

Tillämpliga bestämmelser

Unionslagstiftningen

- 3 I första skälet i direktiv 91/439, genom vilket rådets första direktiv 80/1263/EEG av den 4 december 1980 om införande av ett gemenskapskörkort (EGT L 375, s. 1; svensk specialutgåva, område 7, volym 2, s. 171) upphörde att gälla från den 1 juli 1996, anges följande:

”För genomförandet av den gemensamma transportpolitiken, för att bidra till att förbättra trafiksäkerheten och för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov bör det finnas ett nationellt körkort enligt en gemenskapsmall som erkänns ömsesidigt av medlemsstaterna utan att behöva bytas ut.”

- 4 I fjärde skälet i detta direktiv föreskrivs följande:

”Av trafiksäkerhetsskäl bör minimikrav fastställas för utfärdande av körkort.”

5 I det sista skälet i direktiv 91/439 preciseras följande:

”Av skäl som har samband med trafiksäkerheten och vägtrafiken bör det dessutom finnas möjlighet för medlemsstaterna att, för körkortsinnehavare som har sin permanenta bostät inom deras territorium, tillämpa sina nationella bestämmelser om indragning, tillfälligt återkallande och ogiltigförklarande av körkort.”

6 I artikel 1 i nämnda direktiv föreskrivs följande:

”1. I enlighet med bestämmelserna i detta direktiv skall medlemsstaterna införa nationella körkort i överensstämmelse med den gemenskapsmall som beskrivs i bilaga 1. ...

2. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna skall erkännas ömsesidigt.

3. Om innehavaren av ett giltigt nationellt körkort förlägger sin permanenta hemvist till en annan medlemsstat än den som har utfärdat körkortet får värdmedlemsstaten för körkortsinnehavaren tillämpa sina nationella bestämmelser om giltighetstid, hälsokontroller och skatter, och får på körkortet föra in all information som är nödvändig för administrativa syften.”

7 I artikel 7.1 i samma direktiv anges följande:

”Körkort får dessutom endast utfärdas till

- a) sökande som har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de medicinska krav som fastställs i bilaga 2 och 3,
- b) sökande med permanent boställningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller som kan intyga att de har studerat där i minst sex månader.”

8 I artikel 7.5 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”Det är inte tillåtet att inneha körkort i mer än en medlemsstat.”

9 I artikel 8.2 och 8.4 första stycket i samma direktiv föreskrivs följande:

”2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat har sin permanenta boställningsort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort och, om det behövs, byta ut körkortet i detta syfte.

...

4. En medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för någon av de åtgärder som anges i punkt 2.”

- ¹⁰ I artikel 9 första stycket i nämnda direktiv preciseras att med ”permanent boställningsort” avses ”den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar varje kalenderår, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där han bor”.
- ¹¹ I artikel 12.3 i direktiv 91/439 föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna skall bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv och skall om så behövs utbyta upplysningar om de körkort de har registrerat.”

Den nationella lagstiftningen

- ¹² Den tillämpliga nationella lagstiftningen utgörs av den tyska förordningen om personers tillträde till vägtrafik av den 18 augusti 1998 (körkortsförordningen) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung)) (BGBl. 1998 I, s. 2214), i dess lydelse enligt förordningen av den 14 juni 2006 (BGBl. 2006 I, s. 1329) (nedan kallad FeV), och vägtrafiklagen (Straßenverkehrsgesetz), i den lydelse som är tillämplig i målet vid den nationella domstolen (BGBl. 2006 I, s. 1958) (nedan kallad StVG).

Bestämmelser om erkännande av körkort som har utfärdats av andra medlemsstater

- 13 Vad avser erkännande av körkort som har utfärdats av andra medlemsstater föreskrivs följande i 28 § 1, 4 och 5 FeV:

”(1) Innehavare av körkort som är giltigt i [Europeiska unionen] eller inom [Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES)] som har permanent bostättningsort, i den mening som avses i 7 § 1 eller 7 § 2, i Tyskland har – med undantag för den inskränkning som följer av 7 § 2–4 – rätt att framföra motorfordon i Tyskland i enlighet med det tillstånd som de har. Villkor som behåftar utländska körkort ska iakttas också i Tyskland. Bestämmelserna i förevarande lag ska tillämpas på dessa körkort om inte annat anges.

...

(4) Det tillstånd som avses i 7 § 1 är inte tillämpligt på innehavare av körkort som har utfärdats inom [unionen] eller EES

...

3. om, i Tyskland, domstol har beslutat att körkortet tillfälligt eller slutgiltigt ska dras in eller en förvaltningsmyndighet har fattat ett omedelbart verkställbart eller slutgiltigt beslut om indragning, om utfärdande av körkort har nekats genom ett

lagakraftvunnet beslut eller om körkortet inte har dragits in endast på grund av att innehavaren under tiden har förklarat sig avstå från körkortet,

...

(5) Rätt att i Tyskland använda körkort som har utfärdats inom [unionen] eller EES efter det att ett beslut meddelats enligt punkt 4.3 eller 4.4 ska beviljas efter ansökan när grunderna för indragningen eller spärrtiden inte längre föreligger.”

Bestämmelser om indragning av körkortet

¹⁴ I 3 § 1 och 3 § 2 StVG föreskrivs följande:

”1 Om någon visar sig vara icke lämpad att framföra motorfordon ska körkortsmyndigheten dra in dennes körkort. Rör det sig om ett utländskt körkort innebär en indragning – även om den sker med stöd av andra bestämmelser – att innehavaren förlorar rätten att använda körkortet i Tyskland. ...

2. Rätten att framföra motordrivna fordon upphör när körkortet dras in. I fråga om utländska körkort medför indragningen att rätten att framföra motordrivna fordon på det nationella territoriet går förlorad. ... ”

¹⁵ Enligt 46 § 1 FeV, genom vilken 3 § StVG har genomförts, ska körkortsmyndigheten dra in körkortet om det visar sig att innehavaren inte är lämpad att framföra motordrivna fordon. I enlighet med nämnda 46 § 5 ”medför indragningen av ett utländskt

körkort att rätten att framföra motordrivna fordon på det nationella territoriet går förlorad”.

Bestämmelser om lämpligheten att framföra motordrivna fordon

¹⁶ I 11 § FeV, som har rubriken ”Lämplighet”, preciseras följande vad avser lämpligheten att framföra motordrivna fordon:

”(1) Den som ansöker om körkort måste uppfylla de nödvändiga kraven på fysisk och psykisk lämplighet. Dessa krav är i synnerhet inte uppfyllda om det föreligger en sådan sjukdom eller brist som avses i bilagorna 4 och 5, varvid det är uteslutet att sökanden är lämpad [att framföra motordrivna fordon] eller denna lämplighet är villkorad.

(2) Om det framkommer omständigheter som innebär att en sökandes fysiska eller psykiska lämplighet kan ifrågasättas, kan körkortsmyndigheten besluta att den berörda ska förete ett läkarutlåtande i syfte att underlätta handläggningen av ett beslut om utfärdande eller förlängning av körkort eller om fastställande av begränsningar eller villkor. ...

(3) Körkortsmyndigheten kan besluta att ett utlåtande från ett officiellt erkänt organ för fastställande av lämplighet att framföra motordrivna fordon (ett medicinsk-psykologiskt utlåtande) ska företas i syfte att skingra sådana tvivel angående lämpligheten att framföra motordrivna fordon, [bland annat] av de skäl som avses i punkt 2,

...

4. vid grova eller upprepade överträdelser av vägtrafikbestämmelser eller vid överträdelser som har samband med vägtrafik eller lämpligheten att framföra motordrivna fordon ...

eller

5. när körkort utfärdas igen,

...

- b) när körkortet dragits in av något av de skäl som avses i punkt 4.

...

- 8) Om den berörda personen inte låter sig undersökas eller inom utsatt tid inte inkommer med det begärda utlåtandet till körkortsmyndigheten kan nämnda myndighet fastställa att nämnda person inte är lämpad att framföra motordrivna fordon. ...”

¹⁷ I 13 § FeV, som har rubriken ”Lämplighet vid alkoholproblem”, ges körkortsmyndigheten under vissa omständigheter rätt att kräva in ett medicinsk-psykologiskt utlåtande som underlag för ett beslut om utfärdande eller förlängning av körkort eller om fastställande av begränsningar eller villkor i fråga om behörigheten att framföra motordrivna fordon. Detta aktualiseras bland annat när det enligt ett läkarutlåtande

eller på grund av vissa omständigheter föreligger misstankar om alkoholmissbruk eller när det har skett överträdelser av trafiklagstiftningen vid upprepade tillfällen under alkoholpåverkan.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 18 Frank Scheffler har gjort sig skyldig till flera överträdelser som har införts i belastningsregistret avseende trafikförseelser och trafikbrott. Bland annat gjorde han sig den 11 mars 2000 skyldig till olovlig körning och rattfylleri (alkoholkoncentration i blodet var 1,94 promille).

- 19 Frank Scheffler förlorade den 29 februari 2000 sitt tyska körkort (vilket han hade erhållit den 28 februari 1986) till följd av överträdelserna. Han hade nämligen uppnått 18 punkter, vilket utgör det högsta antalet för tyska körkort.

- 20 Frank Scheffler ansökte den 5 augusti 2004 om att ett nytt körkort skulle utfärdas. Ansökan avslogs genom beslut av den 17 februari 2005, med motiveringen att Frank Scheffler inte hade efterkommit Landkreis föreläggande om att inkomma med ett medicinsk-psykologiskt utlåtande rörande hans lämplighet att framföra motordrivna fordon.

- 21 Frank Scheffler erhöll den 15 oktober 2004 ett polskt körkort. I det nya körkortet angavs en bosättningsort i Polen. I Frank Schefflers pass fanns ett polskt uppehållstillstånd för sex månader.

- 22 Landkreis fick, i samband med en trafikkontroll i mars månad år 2006, kännedom om att Frank Scheffler hade erhållit ett polskt körkort.
- 23 Frank Scheffler inkom den 13 april 2006 med en ansökan till Landkreis om att få använda sitt polska körkort i Tyskland. Den 26 april 2006 lade han fram ett utlåtande från TÜV Thüringen om sin lämplighet att framföra motordrivna fordon. Utlåtandet var daterat den 1 november 2004 och grundade sig på en undersökning som hade genomförts den 18 oktober 2004.
- 24 Enligt den hänskjutande domstolen slogs en negativ prognos fast i utlåtandet med hänsyn till att Frank Scheffler tidigare hade gjort sig skyldig till rattfylleri. Prognosen grundade sig främst på den omständigheten att den promillehalt i blodet på 1,94 som hade uppmätts den 11 mars 2000 visade att alkoholmissbruk förelåg och att Frank Scheffler inte hade lyckats ändra sina tidigare dryckesvanor.
- 25 Genom skrivelse av den 23 maj 2006 förelade Landkreis Frank Scheffler att senast den 1 augusti 2006 lägga fram ett nytt utlåtande för att styrka att han var lämpad att framföra motorfordon.
- 26 Den polska trafikmyndigheten, vilken hade utfärdat körkortet den 15 oktober 2004, förklarade i skrivelse av den 3 augusti 2006 att Frank Scheffler, efter det att han hade erinrats om att han lämnade uppgifterna under straffansvar, hade uppgett att hans körkort inte hade återkallats i Tyskland.

- 27 Landkreis underrättade Frank Scheffler, genom skrivelser av den 24 april och den 30 maj 2007, om att föreläggandet av den 23 maj 2006 att förete ett utlåtande om sin lämplighet att föra motorfordon alltjämt gällde. Genom utlåtandet av den 18 oktober 2004 hade enligt Landkreis nya omständigheter framkommit efter utfärdandet av det polska körkortet den 15 oktober 2004, vilka gav upphov till tvivel beträffande Frank Schefflers lämplighet att framföra motorfordon. Landkreis klandrade dessutom Frank Scheffler för att ha lämnat oriktiga uppgifter till de polska myndigheterna.
- 28 Frank Scheffler förklarade sig vara ovillig att lägga fram ytterligare ett utlåtande om sin lämplighet att framföra motorfordon. I beslut av den 15 augusti 2007 slog Landkreis därför fast att Frank Scheffler inte hade rätt använda det polska körkortet på tyskt territorium (nedan kallat beslutet om indragning). Landkreis förordnade om omedelbar verkställighet av detta beslut och avtog Frank Schefflers ansökan om att han skulle ges rätt att använda det polska körkortet.
- 29 Detta beslut grundade sig i huvudsak på den omständigheten att det rattfylleribrott (med en promillehalt i blodet på 1,94) som Frank Scheffler hade gjort sig skyldig till den 11 mars 2000 hade gett upphov till tvivel i fråga om hans lämplighet att framföra motorfordon. Dessa tvivel hade inte skingrats genom framläggandet av ett utlåtande. Hänsyn togs härvid till att kännedom om utlåtandet av den 18 oktober 2004 först hade erhållits i april månad år 2006 och att Frank Scheffler hade undanhållit de polska myndigheterna dessa omständigheter. Redan genom utlåtandet av den 18 oktober 2004 hade det fastställts att Frank Scheffler inte var lämpad att framföra motorfordon. I samma beslut fastställdes att omedelbar verkställighet motiveras av skäl av allmänintresse. Det förelåg nämligen en risk för att Frank Scheffler ånyo skulle begå lagöverträdelser under påverkan av alkohol.
- 30 Frank Scheffler delgavs beslutet den 17 augusti 2007. Han inkom den 26 augusti 2007 med en begäran om överprövning till Thüringer Landesverwaltungsamt och ansökte samtidigt hos Verwaltungsgericht Meiningen (Meiningens förvaltningsdomstol) om inhibition.

- 31 Thüringer Landesverwaltungsamt avslag den 13 december 2007 Frank Schefflers begäran om överprövning av beslutet om indragning. Den 1 februari 2008 överklagade Frank Scheffler detta beslut till Verwaltungsgericht Meiningen. Han yrkade att beslutet om indragning, såsom det anges i beslutet av den 13 december 2007, skulle ogiltigförklaras.
- 32 Tolkningsfrågan har ställts i samband med detta överklagande.

Ansökan om inhibition

- 33 Verwaltungsgericht Meiningen avslag begäran om uppskov med verkställigheten av beslutet om indragning i beslut av den 1 oktober 2007. I beslut av den 21 november 2008 avslag nämnda domstol också Frank Schefflers överklagande av beslutet av den 1 oktober 2007, i vilket Frank Scheffler yrkade att det sistnämnda beslutet skulle ändras och att beslutet om indragning skulle inhiberas.
- 34 Den 15 december 2008 överklagade Frank Scheffler beslutet av den 21 november 2008 till Thüringer Oberverwaltungsgericht (Thüringers högsta förvaltningsdomstol). Frank Scheffler gjorde gällande att senare praxis från domstolen, närmare bestämt domarna av den 26 juni 2008 i de förenade målen C-329/06 och C-343/06, Wiedemann och Funk (REG 2008, s. I-4635), och i de förenade målen C-334/06–C-336/06, Zerche m.fl. (REG 2008, s. I-4691), hade lett till en ändring av den tillämpliga lagstiftningen. Enligt Frank Scheffler hade Landkreis inte rätt att kontrollera hans lämplighet att framföra motorfordon eftersom han uppfyllde kravet på bosättningsort vid tidpunkten för utfärdandet av det polska körkortet. Vidare utgjorde utlåtandet om hans lämplighet att framföra motorfordon inte ett uppträdande efter utfärdandet av körkortet som fick tas i beaktande enligt unionsrätten. Nämnda utlåtande rörde

nämligen ett uppträdande som var hänförligt till tiden före det att det polska körkortet erhöles.

35 Genom beslut av den 26 mars 2009 förordnade Thüringer Oberverwaltungsgericht att överklagandet av beslutet om indragning skulle medföra att verkställigheten av nämnda beslut inhiberades.

36 Thüringer Oberverwaltungsgericht fastställde att utlåtandet av den 1 november 2004 inte utgjorde en omständighet som innebar att värdmedlemsstatens skyldighet att erkänna körkortet bortföll retroaktivt. Enligt Thüringer Oberverwaltungsgericht har domstolen klart och tydligt slagit fast i beslutet av den 6 april 2006 i mål C-227/05, Halbritter, att de aktuella konstaterandena om lämpligheten att framföra motorfordon som hänför sig till händelser som ägde rum före utfärdandet av körkortet strider mot unionsrätten, eftersom ett körkort som har utfärdats av en medlemsstat utgör bevis för att körkortsinnehavaren den dag som körkortet utfärdades uppfyllde villkoren för utfärdande i direktiv 91/439, inklusive villkoret om lämplighet att framföra motordrivna fordon. Det förhåller sig endast annorlunda när ett utlåtande om lämpligheten att framföra motorfordon hänför sig till den berörda personens ”uppträdande” efter utfärdandet av körkortet i den andra medlemsstaten (beslutet i det ovannämnda målet Halbritter, punkt 38). Det framgår tydligt av denna lokution att det inte är framläggandet av utlåtandet i sig som avses, utan vederbörandes olämpliga uppträdande i trafiken.

Överklagandet av beslutet om indragning

37 I beslutet om hänskjutande konstaterade Verwaltungsgericht Meiningen inledningsvis att domstolen endast i bestämda fall har medgett undantag från principen om ovillkorligt ömsesidigt erkännande av körkort enligt direktiv 91/439.

- 38 Undantag medges sålunda när det på grundval av uppgifter på körkortet eller andra obestridliga uppgifter som härrör från den utfärdande medlemsstaten är klarlagt att innehavaren av körkortet, vilken fått ett tidigare körkort indraget i värdmedlemsstaten, vid utfärdandet av det nya körkortet inte hade sin permanenta bosättningsort i den förstnämnda medlemsstaten (domen i det ovannämnda målet Zerche m.fl., punkt 70).
- 39 Enligt den hänskjutande domstolen är så inte fallet i förevarande fall. Frank Schefflers bosättningsort i Polen är införd i hans polska körkort. Det föreligger inte några obestridliga uppgifter från den utfärdande medlemsstaten som motsäger att Frank Scheffler hade sin bosättningsort i Polen vid tidpunkten för utfärdandet av körkortet.
- 40 Den medlemsstat i vilken innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort befrias dessutom endast från skyldigheten att erkänna körkort som har utfärdats i andra medlemsstater och får endast utöva den i artikel 8.2 i direktiv 91/439 föreskrivna befogenheten att tillämpa nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort, när det är fråga om ett "uppträdande" av den berörda som ägde rum efter körkortets utfärdande (beslutet i det ovannämnda målet Halbritter, punkt 38, och domen i det ovannämnda målet Zerche m.fl., punkt 56) eller om "omständigheter" som inträffade efter utfärdandet av körkortet (beslutet i det ovannämnda målet Halbritter, punkt 38).
- 41 Enligt den hänskjutande domstolen innebär den rättspraxis som nämns i föregående punkt att medlemsstaterna med stöd av artikel 8.2 i direktiv 91/439 i vart fall har

befogenhet att tillämpa sina nationella bestämmelser om kontroll av lämpligheten att framföra motorfordon och om återkallelse av körkort på förare som efter utfärdandet av ett körkort i en annan medlemsstat på nytt gör sig skyldiga till överträdelser i den aktuella medlemsstaten eller ger upphov till tvivel i fråga om lämpligheten att framföra motorfordon.

- 42 Den hänskjutande domstolen har likväl anfört att förekomsten av ett "uppträdande" kan motivera att åtgärder i form av begränsning, återkallande, indragning och annullering i den mening som avses i artikel 8.2 i direktiv 91/439 vidtas, mot ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat, i den medlemsstat där körkortsinnehavare har sin permanenta bosättningsort när det visar sig att innehavaren av ett sådant körkort efter dess utfärdande på nytt gjort sig skyldig till en handling eller underlåtenhet som utgör en trafikförseelse eller ett trafikbrott och det därigenom är möjligt att dra slutsatsen att personen i fråga inte är lämpad att framföra motorfordon. Frank Scheffler har emellertid inte gjort sig skyldig till ytterligare trafikförseelser eller trafikbrott efter den 15 oktober 2004 som skulle kunna utgöra ett sådant "uppträdande", vilket eventuellt skulle kunna tas i beaktande enligt unionsrätten. Det enda som finns är utlåtandet om lämpligheten att framföra motorfordon av den 1 november 2004 som upprättades på grundval av undersökningen den 18 oktober 2004.
- 43 Den hänskjutande domstolen kan av domstolens rättspraxis, i synnerhet beslutet i det ovannämnda målet Halbritter, inte utläsa huruvida det efter utfärdandet av ett körkort i en annan medlemsstat endast är möjligt att ingripa enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439 mot innehavaren av nämnda körkort på grund av dennes olämpliga uppträdande i trafiken.
- 44 Enligt nämnda domstol är det inte uteslutet att det utlåtande som lagts fram i förevarande mål ska anses utgöra en "ny omständighet" som ger värdmedlemsstaten rätt att enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439 ingripa mot innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat. Det är uppenbart att utlåtandet innehåller

uppgifter som avser "gamla omständigheter". Utlåtandet innehåller emellertid också en prognos över Frank Schefflers lämplighet att framföra motorfordon. Denna prognos gjordes efter utfärdandet av det polska körkortet och grundade sig på en undersökning som genomfördes efter det att nämnda körkort hade utfärdats.

- 45 Under dessa omständigheter beslutade Verwaltungsgericht Meiningen att vilandeförklara målet och ställa följande fråga till domstolen:

"Får en medlemsstat, enligt artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 ..., utöva sin befogenhet enligt nämnda artikel 8.2 att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering på innehavaren av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat, med hänvisning till ett utlåtande om lämpligheten att framföra motordrivna fordon som har lagts fram av nämnda körkortsinnehavare, när utlåtandet upprättades efter utfärdandet av körkortet och dessutom grundar sig på en undersökning som genomfördes efter utfärdandet, men tidsmässigt hänför sig till omständigheter som föregick utfärdandet?"

Prövning av tolkningsfrågan

- 46 Om svaret på en fråga i en begäran om förhandsavgörande klart kan utläsas av rättspraxis, får domstolen enligt artikel 104.3 första stycket i rättegångsreglerna, efter att ha hört generaladvokaten, när som helst avgöra saken genom motiverat beslut med hänvisning till ifrågavarande rättspraxis.

47 Denna bestämmelse ska tillämpas i förevarande mål.

Inledande synpunkter

- 48 Det ska för det första erinras om att domstolen redan har undersökt bestämmelserna i FeV i förhållande till artiklarna 1.2 och 8.2 i direktiv 91/439, i det ovannämnda beslutet Halbritter och i beslutet av den 28 september 2006 i mål C-340/05, Kremer. Domstolen har även undersökt nämnda bestämmelser i domarna i de ovannämnda målen Wiedemann och Funk samt Zerche m.fl., i dom av den 20 november 2008 i mål C-1/07, Weber (REG 2008, s. I-8571), av den 19 februari 2009 i mål C-321/07, Schwarz (REG 2009, s. I-1113), och i beslutet av den 9 juli 2009 i mål C-445/08, Wierer.
- 49 För det andra framgår det av första skälet i direktiv 91/439 att den allmänna principen om ömsesidigt erkännande av körkort som är utfärdade av medlemsstaterna, vilken anges i artikel 1.2 i detta direktiv, har införts särskilt för att öka rörligheten för personer som bosätter sig i en annan medlemsstat än den där de har godkänts i ett förarprov (se domen i det ovannämnda målet Schwarz, punkt 74 och där angiven rättspraxis).
- 50 Enligt fast rättspraxis stadgas i nämnda artikel 1.2 ett formlöst ömsesidigt erkännande av körkort som utfärdats av medlemsstaterna. I denna bestämmelse åläggs medlemsstaterna en klar och precis skyldighet, som innebär att medlemsstaterna inte har något utrymme att efter eget skön bedöma vilka åtgärder som ska vidtas för att iaktta denna (domen i det ovannämnda målet Schwarz, punkt 75 och där angiven rättspraxis).

- 51 Av detta har domstolen dragit slutsatsen att den utfärdande medlemsstaten är skyldig att kontrollera att de minimivillkor som uppställs i unionsrätten, bland annat villkoren avseende bosättning och lämplighet att framföra motordrivna fordon, är uppfyllda och, därmed, huruvida det är motiverat att utfärda ett körkort, eller i förekommande fall ett nytt körkort (domarna i de ovannämnda målen Wiedemann och Funk, punkt 52, samt Zerche m.fl., punkt 49).
- 52 När myndigheterna i en medlemsstat har utfärdat ett körkort i enlighet med artikel 1.1 i direktiv 91/439 har de andra medlemsstaterna följaktligen inte rätt att kontrollera att de villkor för utfärdande som uppställs i nämnda direktiv är uppfyllda. Innehav av ett körkort som har utfärdats av en medlemsstat måste nämligen anses utgöra bevis för att körkortsinnehavaren vid tidpunkten för utfärdandet uppfyllde nämnda villkor (domarna i de ovannämnda målen Wiedemann och Funk, punkt 53, och Zerche m.fl., punkt 50), inklusive villkoret om lämplighet att framföra motordrivna fordon.
- 53 Den fråga som har ställts av den hänskjutande domstolen ska prövas mot bakgrund av dessa omständigheter.
- 54 Den hänskjutande domstolen önskar genom sin fråga i sak få klarhet i huruvida artikel 1.2, jämförd med artiklarna 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439, utgör hinder för en medlemsstat att, genom att utöva sin befogenhet enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439 att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering på innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat, vägra att inom sitt territorium erkänna ett giltigt körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat med hänvisning till ett utlåtande om nämnda körkortsinnehavares lämplighet att framföra motorfordon, när utlåtandet upprättades efter utfärdandet av körkortet och dessutom grundar sig på en undersökning som genomfördes efter utfärdandet, men som tidsmässigt huvudsakligen hänför sig till omständigheter som föregick utfärdandet.

Yttranden som har avgetts till domstolen

- 55 Frank Scheffler har gjort gällande att ett utlåtande rörande lämpligheten att framföra motordrivna fordon i princip inte kan utgöra ett uppträdande efter utfärdandet av körkortet i en annan medlemsstat, som kan motivera att nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort tillämpas, i den mening som avses i domstolens praxis. Endast olämpliga uppträdande i trafiken som äger rum efter utfärdandet kan utgöra sådant uppträdande.
- 56 Europeiska kommissionen är av en annan mening. Enligt kommissionen avser uttrycket omständighet eller uppträdande efter utfärdandet av körkortet inte nödvändigtvis överträdelser av trafiklagstiftningen. Det kan inte uteslutas att en medlemsstat har rätt att förbjuda användning på dess territorium av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat med hänvisning till ett utlåtande rörande lämpligheten att framföra motordrivna fordon. En förutsättning är dock att utlåtandet, vilket upprätsats efter det att körkortet utfärdades i en annan medlemsstat, åtminstone till viss del rör förarens uppträdande efter utfärdandet och att det visar på en risk, vilken utgör ett tecken på att vederbörande inte är lämpad att framföra motorfordon på allmän väg.

Domstolens svar

- 57 Domstolen noterar inledningsvis att tolkningsfrågan inte rör giltigheten, enligt artikel 7.1 i direktiv 91/439, av det körkort som utfärdades till klaganden i målet vid den nationella domstolen den 15 oktober 2004. Det framgår nämligen av beslutet om hänskjutande att Verwaltungsgericht Meiningen bedömde att körkortet hade utfärdats

i Polen i enlighet med de villkor som föreskrivs i direktiv 91/439. Nämda domstol önskar genom sin fråga endast få klarhet i huruvida en medlemsstat kan tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering på innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat, med hänvisning till ett utlåtande om körkortsinnehavarens lämplighet att framföra motorfordon, när utlåtandet upprättades efter utfärdandet av körkortet, men tidsmässigt hänför sig till omständigheter som föregick utfärdandet.

- 58 Vidare konstaterar domstolen att den vid flera tillfällen i sin rättspraxis rörande direktiv 91/439 har uttalat sig om de rättsliga konsekvenserna av principen om ömsesidigt erkännande av körkort som är utfärdade av medlemsstaterna och sålunda, på grundval av olika faktiska omständigheter, har preciserat vilka rättigheter och skyldigheter som den utfärdande medlemsstaten respektive värdmedlemsstaten har vad gäller kontroll av körkortsinnehavarens lämplighet att framföra motorfordon och bosättningsort.
- 59 Av den rättspraxis som nämns i punkt 48 i förevarande beslut följer sålunda att artiklarna 1.2, 7.1, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 ska tolkas så, att de inte alltid utgör hinder för en medlemsstat att vägra att inom sitt territorium erkänna ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat (beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 50).
- 60 Såsom framgår av sista skälet i direktiv 91/439 ges medlemsstaterna i artikel 8.2 och 8.4 i nämnda direktiv av trafiksäkerhetsskäl möjlighet att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort på körkortsinnehavare som har sin permanenta bosättningsort inom deras territorium (domen i det ovannämnda målet Zerche m.fl., punkt 55).

- 61 Domstolen har emellertid vid upprepade tillfällen erinrat om att denna befogenhet, såsom den följer av artikel 8.2 i direktiv 91/439, endast kan utövas med anledning av den berörda personens uppträdande efter det att denne erhöll det i en annan medlemsstat utfärdade körkortet (se besluten i de ovannämnda målen Halbritter, punkt 38, och Kremer, punkt 35, se även domarna i de ovannämnda målen Zerche m.fl., punkt 56, och Weber, punkt 34) och inte med anledning av omständigheter som föregick utfärdandet av nämnda körkort.
- 62 Vad gäller artikel 8.4 första stycket i direktiv 91/439, i vilket det föreskrivs att en medlemsstat får vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som har utfärdats av en annan medlemsstat om innehavaren inom den förstnämnda medlemsstatens territorium är föremål för en åtgärd avseende begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort, utgör denna bestämmelse ett undantag från den allmänna principen om ömsesidigt erkännande av körkort, och bestämmelsen ska av denna anledning tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovannämnda målet Schwarz, punkt 84 och där angiven rättspraxis).
- 63 Undantagen från skyldigheten att formlöst ömsesidigt erkänna körkort som har utfärdats i medlemsstaterna innebär att denna princip vägs mot trafiksäkerhetsprincipen. Dessa undantag kan emellertid inte tolkas extensivt utan att detta medför att principen om ömsesidigt erkännande av körkort som har utfärdats i medlemsstaterna i enlighet med direktiv 91/439 töms på sitt innehåll (se, för ett liknande resonemang, beslutet i det ovannämnda målet Wierer, punkt 52).
- 64 I besluten i de ovannämnda målen Halbritter och Kremer undersökte domstolen särskilt under vilka villkor en medlemsstat kan utöva sin befogenhet, enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439, att neka innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat, men som har sin permanenta bosättningsort i den förstnämnda medlemsstaten, rätt att använda detta körkort inom sitt territorium.

- 65 Beslutet i det ovannämnda målet Halbritter rörde Daniel Halbritter, som hade fått sitt körkort indraget i Tyskland. Indragningen åtföljdes av ett beslut om spärrtid. Efter det att spärrtiden hade löpt ut erhöll Daniel Halbritter ett körkort i Österrike. De tyska myndigheterna avtog Daniel Halbritters ansökan om att få byta ut det österrikiska körkortet mot ett tyskt körkort. Ansökan tolkades som en begäran om tillstånd att använda det österrikiska körkortet på tyskt territorium. Enligt myndigheterna kunde det österrikiska körkortet inte erkännas på Förbundsrepubliken Tysklands territorium, eftersom Daniel Halbritter hade fått sitt körkort indraget i denna medlemsstat, och de tvivel rörande hans lämplighet att framföra motorfordon som förelåg sedan indragningen endast kunde skingras genom ett positivt medicinsk-psykologiskt utlåtande som hade upprättats i enlighet med de krav som ställs i Tyskland. Det utlåtande som hade upprättats i Österrike innan det österrikiska körkortet utfärdades ansågs inte vara likvärdigt med ett utlåtande som hade upprättats i enlighet med tyska föreskrifter.
- 66 I punkt 37 i nämnda beslut anförde domstolen att när innehavaren av ett giltigt körkort, som har utfärdats i en medlemsstat efter utgången av den spärrtid som har uppställts i en annan medlemsstat, är bosatt i den sistnämnda medlemsstaten, kan den medlemsstaten inte kräva att innehavarens lämplighet att framföra motordrivna fordon kontrolleras igen. Detta gäller även om en sådan kontroll krävs enligt de nationella bestämmelserna med anledning av de omständigheter som ledde till att det tidigare körkortet drogs in, när dessa omständigheter föregick utfärdandet av det nya körkortet.
- 67 I punkt 38 i beslutet i det ovannämnda målet Halbritter fastställde domstolen att Förbundsrepubliken Tyskland, med stöd av artikel 8.2 i direktiv 91/439, endast kunde tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering på innehavaren av ett körkort som hade utfärdats i en annan medlemsstat (i det aktuella fallet Österrike) som hade sin permanenta bosättningsort i Tyskland, med hänvisning till personens uppträdande efter det att körkortet hade erhållits i en

annan medlemsstat. I det aktuella målet hade den hänskjutande domstolen emellertid uppgett att det inte förelåg några omständigheter som var hänförliga till tiden efter det att Daniel Halbritter hade erhållit sitt österrikiska körkort, vilka gav upphov till tvivel vad avsåg hans lämplighet att framföra motordrivna fordon.

68 Vad avser beslutet i det ovannämnda målet Kremer rörde det en tysk medborgare, Stefan Kremer, som var bosatt i Tyskland och vars tyska körkort hade dragits in till följd av upprepade överträdelser av trafiklagstiftningen. Efter indragningen erhöll Stefan Kremer ett nytt körkort i Belgien. Någon spärrtid hade inte uppställts. Därefter dömdes Stefan Kremer för olovlig körning i Tyskland och hans belgiska körkort drogs in. De tyska myndigheterna bedömde nämligen att han saknade rätt att i Tyskland framföra motordrivna fordon efter indragningen av det tyska körkortet och vägrade erkänna giltigheten av det körkort som därefter hade utfärdats i Belgien med hänvisning till att Stefan Kremer inte uppfyllde de villkor som uppställdes i tysk lagstiftning för att erhålla ett nytt körkort efter det att ett tidigare körkort har dragits in.

69 I målet Kremer önskade den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439 utgjorde hinder för att en medlemsstat, på sitt territorium, vägrade erkänna ett körkort som hade utfärdats i en annan medlemsstat och, följaktligen, giltigheten av detta körkort, så länge som innehavaren av nämnda körkort, vilken i den förstnämnda medlemsstaten hade varit föremål för en indragning av ett tidigare körkort utan att denna åtgärd hade förenats med någon spärrtid, inte uppfyllde de villkor som ställdes i den förstnämnda statens lagstiftning för utfärdande av ett nytt körkort efter en indragning, inklusive prövningen av lämpligheten att framföra motordrivna fordon som visade att grunderna för nämnda indragning inte längre förelåg.

- 70 På samma sätt som i beslutet i det ovannämnda målet Halbritter fastställde domstolen att en medlemsstat inte kan kräva att innehavaren av ett giltigt körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat uppfyller de villkor som ställs i den förstnämnda medlemsstatens lagstiftning för att erhålla ett nytt körkort efter det att ett tidigare körkort har dragits in. Vårdmedlemsstatens myndigheter kan i synnerhet inte kräva att innehavarens lämplighet att framföra motordrivna fordon ska kontrolleras igen innan de erkänner ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat. Detta gäller även om en sådan kontroll krävs enligt de nationella bestämmelserna under samma omständigheter som dem som ledde till att ett tidigare körkort drogs in, när dessa omständigheter föregick utfärdandet av det nya körkortet (beslutet i det ovannämnda målet Kremer, punkterna 32 och 33).
- 71 Det ska noteras att domstolen i punkt 36 i beslutet i det ovannämnda målet Kremer fastställde att den hänskjutande domstolen inte hade angett några omständigheter hänförliga till tiden efter det att Stefan Kremer hade erhållit sitt belgiska körkort, vilka gav upphov till tvivel vad avsåg hans lämplighet att framföra motordrivna fordon. Stefan Kremer ansågs endast ha gjort sig skyldig till olovlig körning i Tyskland efter utfärdandet av det belgiska körkortet. Det körkort som hade utfärdats i Belgien ansågs nämligen inte vara giltigt, eftersom villkoren i tysk lagstiftning för att erhålla ett nytt körkort efter det att ett tidigare körkort har dragits inte var uppfyllda.
- 72 Av denna rättspraxis följer att för att den medlemsstat, i vilken innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat har sin permanenta bosättningsort, ska kunna utöva sin befogenhet enligt artikel 8.2 i direktiv 91/439 att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering av körkort på körkortsinnehavaren, måste det föreligga omständigheter hänförliga till tiden efter det att vederbörande erhölet det i den andra medlemsstaten utfärdade körkortet, vilka ger upphov till tvivel vad avser lämpligheten att framföra motordrivna fordon.

- 73 Med beaktande av övervägandena ovan måste den hänskjutande domstolen i förevarande mål, för att avgöra huruvida ett utlåtande som det som upprättades den 1 november 2004 kan ge myndigheterna i värdmedlemsstaten rätt att, med stöd av artikel 8.2 i direktiv 91/439, neka innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat rätt att använda detta körkort på den förstnämnda medlemsstatens territorium, undersöka huruvida nämnda utlåtande kan utgöra en faktor som gör det möjligt att – på grundval av omständigheter som inträffat efter det att körkortet erhållits – betvivla Frank Schefflers lämplighet att framföra motordrivna fordon.
- 74 Såsom Frank Scheffler och kommissionen har anfört tycks det i föreliggande fall inte föreligga någon omständighet som är hänförlig till tiden efter det att Frank Scheffler erhöll sitt polska körkort, vilken ger upphov till tvivel vad avser hans lämplighet att framföra motordrivna fordon. Det följer nämligen av beslutet om hänskjutande att den undersökning av Frank Schefflers lämplighet att framföra motordrivna fordon som gjordes efter det att detta körkort hade utfärdats endast avsåg omständigheter som är hänförliga till tiden före nämnda utfärdande. Den hänskjutande domstolen har särskilt uppgett att Frank Scheffler inte har gjort sig skyldig till några överträdelser av trafiklagstiftningen efter utfärdandet av nämnda körkort.
- 75 Kravet på att innehavaren av ett körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat ska kunna tillskrivas ett uppträdande efter utfärdandet av nämnda körkort som kan motivera att värdmedlemsstatens nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning eller annullering av körkort tillämpas måste inte förstås så, att det uteslutande avser överträdelser av trafiklagstiftningen. Detta krav förutsätter dock att det kan fastställas att körkortsinnehavarens uppträdande vid en given tidpunkt efter utfärdandet innebär att dennes lämplighet att framföra motordrivna fordon kan betvivlas, eller att sådan lämplighet rentav saknas.
- 76 Under alla omständigheter åligger det den hänskjutande domstolen, vilken är ensam om att ha fördjupade kunskaper om det mål som den har att avgöra, att kontrollera

huruvida det utlåtande rörande lämpligheten att framföra motordrivna fordon som är aktuellt i målet uppfyller de villkor som det erinras om i punkterna 72, 73 och 75 i förevarande beslut och huruvida utlåtandet åtminstone till viss del rör vederbörandes uppträdande efter utfärdandet av det polska körkortet. Om så inte är fallet kan den medlemsstat i vilken Frank Scheffler har sin permanenta bosättningsort inte med hänvisning till ett sådant utlåtande, med stöd av artikel 8.2 i direktiv 91/439, vägra att inom sitt territorium erkänna ett giltigt körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat.

- 77 Under dessa omständigheter ska den ställda frågan besvaras enligt följande. Artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i direktiv 91/439 ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstat att – med stöd av sin befogenhet enligt nämnda artikel 8.2 att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort på innehavaren av ett i en annan medlemsstat utfärdat körkort – vägra att inom sitt territorium erkänna ett giltigt körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat med hänvisning till ett utlåtande om lämpligheten att framföra motorfordon, vilket har lagts fram av innehavaren av detta körkort, när utlåtandet – trots att det upprättats efter utfärdandet av körkortet och trots att det grundar sig på en undersökning av vederbörande som genomförts efter utfärdandet – inte ens till viss del rör vederbörandes uppträdande efter utfärdandet, utan utslutande hänför sig till omständigheter som tidsmässigt föregick utfärdandet.

Rättegångskostnader

- 78 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (sjätte avdelningen) följande:

Artiklarna 1.2, 8.2 och 8.4 i rådets direktiv 91/439/EEG av den 29 juli 1991 om körkort, i dess lydelse enligt rådets direktiv 2006/103/EG av den 20 november 2006, ska tolkas så, att de utgör hinder för en medlemsstat att – med stöd av sin befogenhet enligt nämnda artikel 8.2 att tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, återkallande, indragning och annullering i fråga om körkort på innehavaren av ett i en annan medlemsstat utfärdat körkort – vägra att inom sitt territorium erkänna ett giltigt körkort som har utfärdats i en annan medlemsstat med hänvisning till ett utlåtande om lämpligheten att framföra motorfordon, vilket har lagts fram av innehavaren av detta körkort, när utlåtandet – trots att det upprättats efter utfärdandet av körkortet och trots att det grundar sig på en undersökning av vederbörande som genomförts efter utfärdandet – inte ens till viss del rör vederbörandes uppträdande efter utfärdandet, utan uteslutande hänför sig till omständigheter som tidsmässigt föregick utfärdandet.

Underskrifter